

Milí bratři, milé sestry, hned na začátku se nabízí otázka, proč tato Ježíšova slova v církvi tak často čteme. Samozřejmě proto, že se jedná o jakési Ježíšovo systematické shrnutí celého Starého zákona, že jde tedy o výpovědi, které jsou naprosto zásadní pro náš život. Z toho důvodu rád opakuji našim konfirmandům, že kdyby všechno ostatní zapomněli, ale toto Ježíšovo „dvojpřikázání“ lásky si vštípili do paměti a podle něho žili, konfirmace měla smysl.

Je zde samozřejmě ještě jiný důvod, proč si církev tak často připomíná tato Ježíšova závažná slova: No přece proto, že lásky k Bohu i k bližním je pořád obrovský nedostatek. Že dlužíme v dnešním zadluženém světě Bohu i bližním lásku. Stále pro nás platí Pavlova výzva: *Nikomu nebud'te nic dlužni, než abyste se navzájem milovali, neboť ten, kdo miluje druhého, naplnil zákon.* (Ř 13:8) Dnes zřejmě k tomuto nejdůležitějšímu biblickému přikázání nic nového nevymyslíme. O to ale až tak nejde. Pokud se nám podaří s pomocí Ducha svatého znovu si tato Ježíšova slova připomenout a vštípit si je do hlavy a do srdce; pokud dnes odejdeme z bohoslužeb s přesvědčením, že je třeba milovat Boha a je třeba milovat bližního jako sebe samého – a hlavně: že je třeba, abych s tím začal já a nečekal, až mě začne milovat můj bližní – potom si z bohoslužeb odneseme to podstatné.

Pán Ježíš tedy shrnuje Boží Zákon do dvou základních přikázání lásky. A my začneme u toho prvního. ***Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí. Miluj Hospodina, Boha svého...*** To my přece víme, že ho máme milovat. Víme také, proč ho máme milovat. Víme totiž, že Bůh si naši náklonnost, naši lásku zaslouží. Vždyť nás stvořil, vdechl jednomu každému z nás život, postavil nás do tohoto světa, ve kterém se nám dostává minimálně těch základních potřeb. My jsme však také přijali jeho nabídku k radikální obnově života, kterou nám zprostředkoval Pán Ježíš Kristus, přijali jsme jeho záchranu z hříchu, z marnosti. Bůh s námi obnovil svůj vztah a táhne nás skrze svého Ducha směrem k sobě. Vede nás vstříc něčemu, co zatím jen v náznacích tady a teď prožíváme. Vede nás vstříc věčné radosti.

A i tehdy, když se nám či našim nejbližším přihodí něco zlého, i tehdy máme tisíce důvodů Boha milovat. Třeba právě za to, že nám ze své lásky umožnil zažít po boku našeho milovaného krásné chvíle. Nebo že jsme naplno mohli tolik let žít zdraví, nezasazeni nemocemi. Nebo že jsme v časech síly a elánu využili možnosti pracovat, když práce bylo dost. I tehdy, když zažíváme něco špatného, můžeme mít naději, že Bůh to v dobré obrátí, a že nás nenechá napospas špatným věcem, zlu.

Důvodů pro milování Boha je velice mnoho. Nepřeberné množství. Sv. Basil, učitel první církve, v jednom svém díle takové důvody vypočítává. A úplně na závěr přidává jeden velmi zvláštní důvod. Říká: *Chci milovat Boha proto, abych ho nezostudil, abych mu nepřivodil ostudu.* Představuje si to takto: Je den posledního soudu. Kristus zasedne na soudnou stolicí, aby vyřkl rozsudek nad všemi lidmi světa. Nastane velké rozdělení. Po jeho pravici jsou vyvolení, po levici ti, kteří jdou do věčného zavržení.

A teď, dodává Basil, představím si, že jsem se octl mezi zavrženými i já sám. Najednou se však stane něco divného. Vystoupí ďábel, postaví se před Krista a začne mluvit: *Podívej se na toho Basila: Tys ho stvořil. Já ne, já jsem ho chtěl zničit. Ale on nešel za tebou, šel naopak za mnou. Tys ho, Kriste, vykoupil, umřel jsi za něj na kříži. A já jsem ho vedl do záhuby. Ale on nešel za tebou, naopak za mnou. Ty jsi mu po celý život prokazoval milost. Já jsem ho o ni jen připravoval. Přesto však on dal přednost mně před tebou, Kriste.* K té podivné ďábově řeči přidává Basil toto vyznání: *Nezáleží mně na tom, že já jdu do záhuby. Ale že by se mohl ďábel takto vychloubat před Ježíšem Kristem, že by ho mohl takto zostudit - tu hanbu bych nesl.* Tento církevní otec tedy chce milovat Boha ne kvůli sobě, ale kvůli Bohu samému. Vždyť Bůh si naši lásku cele zaslouží! Buďme přesní: On naši lásku k životu nepotřebuje (vždyť Bůh sám je přece láska). Bůh se ale raduje se z toho, že jej milujeme.

Nabízí se ovšem jiná otázka: Jak máme Boha milovat? Jak mu máme prokazovat svou lásku, svou vděčnost? Tak především: Láska, alespoň v tom biblickém slova smyslu, je činnost, činnost ve prospěch druhého. V klasickém verši o lásce se praví: *„Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“* (J 3:16) Bůh tak miloval, že dal. Láska musí být vidět, musí být zjevná, ten druhý musí poznat, zakusit, že ho opravdu milujeme – ať už jde o Boha, nebo o bližního. Jakou činností tedy prokážeme Hospodinu, že ho opravdu milujeme? No tím, že se zaměříme na naše bližní. Boha nejlépe budeme milovat tak, že lásku, kterou nám on prokázal,

budeme prokazovat našim bližním. Jan říká zcela jednoznačně: *Řekne-li někdo: "Já miluji Boha", a přitom nenávidí svého bratra, je lhář. Kdo nemiluje svého bratra, kterého vidí, nemůže milovat Boha, kterého nevidí.* (1J 4:20)

Boha lze tedy milovat jen oklikou: Přes naše bližní! Svou lásku k Bohu prokazujeme tím, že milujeme své blízké, svou rodinu, přátele, své bratry a sestry v Kristu, ale i ty, kterým jsme k srdci nepřirostli, kterým nejsme sympatičtí, a kteří nás v lásce zrovna nemají.

Je to asi stejný princip, jako když máme milovat své rodiče. Jak můžeme rodičům vrátit jejich lásku? Lze to vůbec? Vždyť nás zplodili, uvedli do života, vychovávali nás, vytvářeli prostor bezpečí a připravili nás na samostatný život. Lze se vůbec nějak odvděčit rodičům za jejich lásku? Samozřejmě že jim smíme pomáhat, až jim dojdou síly, dožijí-li se toho. Ale ani tak jim nevrátíme to, co do nás oni vložili. Jejich lásku ovšem můžeme předat dál – našim dětem, které nám to také nikdy nevrátí, a proto to předají zase svým dětem. Prokazujme tedy Bohu naši lásku tím, že jeho lásku k nám budeme předávat dál – našim bližním.

Však toho se také týká druhé z Ježíšova dvojpřikázání lásky: „**Miluj svého bližního jako sám sebe.**“

Tady ovšem už není tak samozřejmá odpověď na otázku: Proč mám bližního milovat? Vždyť mým bližním je i ten, který je mi blízko třeba jen prostorově, ale nikoli duševně. I ten, kterého třeba denně potkávám, ale se kterým si nerozumím a nemám co říct. Bližními jsou i tací, se kterými nemám vůbec nic společného. I tací, které bych raději neviděl, nepotkával, nespolupracoval s nimi a neznal je. Moji bližní jsou dokonce i ti, kteří mi škodí, dívají se na mě skrz prsty, pomlouvají mě a čas od času mi hodí klacky pod nohy. A mými bližními budou třeba už zítra i ti, které ještě dnes neznám a z kterých mám strach. Kdo ví, za jak dlouho i my tady budeme konfrontováni s běženci různých národností a náboženských vyznání?

Všechny tyto bližní máme milovat! Všechny - bez výjimky. Proč? Protože Bůh se k nám zachoval naprosto stejně! V Kristu si nás zamiloval ještě jako své nepřátele, jako ty, kteří mu vůbec nejsou blízcí. *I vás, kteří jste dříve byli odcizeni a nepřátelští Bohu svým smýšlením i zlými skutky, nyní s ním smířil, když ve svém pozemském těle podstoupil smrt, aby vás před Boží tvář přivedl svaté, neposkvrněné a bez úhony.* (Ko 1:21n) Takovou, ničím nepodmíněnou a ničím nezaslouženou lásku máme prokazovat lidem kolem nás.

A zase: jak to máme dělat? Jak máme lásku svým bližním prokazovat? Zase: Nejlépe oklikou! Tak, že se zaměříme na Boha. Bližního totiž nejlépe budeme milovat tehdy, když budeme blízko Pánu Bohu, když budeme v důvěrném a každodenním vztahu s naším Pánem.

Když Pán Ježíš mluví o té nejtěžší lásce, o lásce k nepřátelům, říká: *Milujte své nepřátele. Dobře číňte těm, kteří vás nenávidí. Žehnejte těm, kteří vás proklínají, modlete se za ty, kteří vám ubližují.* (L 6:27n)

Vyzdvihnu z jeho slov právě to: *modlete se za ty, kteří vám ubližují.* Možná Ježíš nevybízí k modlitbě jen proto, aby naše modlitby změnilы naše nepřátele. Třeba k těmto modlitbám vybízí také proto, abychom my na modlitbách dostali Boží sílu milovat ty, kteří nám neoplácejí stejnou mincí. Právě tento vyhocený příklad ukazuje, že milovat bližního budeme tím lépe, čím více času budeme trávit s Bohem.

Ale od Boha nedostaneme jen sílu milovat naše bližní. Od něj můžeme také obdržet moudrost k této lásce. Vždyť jsem říkal, že láska je podle Bible činnost ve prospěch bližního. Ale víme opravdu v každé chvíli, co ten náš bližní nejvíc potřebuje? Jsme vždycky v obraze? Vidíme do něj a do jeho situace a jsme na každém kroku schopni jasně určit, co mu nejlépe pomůže, co mu nejvíce prospěje?

Vyprošujme si moudrost u Boha, abychom našim bližním z lásky dávali to, co opravdu nejvíce potřebují. Ne vždycky jsou to například peníze. Ne vždycky jsou to hmotné dary. Dnes v mnohých případech svým bližním prokážeme lásku nejlépe tak, že jim věnujeme trochu svého času, že jim budeme soustředěně naslouchat, že je povzbudíme a ujistíme o naší blízkosti, o našem zájmu o ně.

Skončím výrokem Jakuba Vágnera, toho známého českého rybáře. Ten ve svém pořadu řekl: *Když chci lovit největší sladkovodní ryby světa, tak musím bez nadsázky trpět.* To mě zaujalo. S námi, křesťany, je tomu totiž podobně... Když my chceme opravdu milovat naše bližní, bez nadsázky nás to něco bude stát. Bez nadsázky budeme muset něco obětovat a někdy možná i něco vytrpět. Taková obětavá láska má ale svůj zdroj u Boha, který sebe sama obětoval pro nás. Taková opravdová láska má i své zaslíbení a cíl: Otevřené Boží království, kde o lásku už nikdy nebude nouze.

Modleme se: *Pane Ježíši Kriste, pomáhej nám vidět v tvářích našich bližních tebe samého. Dej, abychom u tebe hledali sílu a moudrost milovat naše bližní. Amen.*